

Kultur

Kulturredaktör
Susanne Holmlund
 060-197278
 kultur@st.nu

Andra versionen av Christian Beijers målning "Guardian Angels" efter att den första stals från GA-kyrkan 2013 och ännu inte återfunnits.
 FOTO: MATS OLSSON

Muhammad Ali har faktiskt boxats i Sundsvall. Här i en match mot britten Henry Cooper 1966.
 FOTO: AP/TT

Efter sprängningen av utsiktstornet på Norra berget i februari 1996.
 FOTO: NIKLAS MODIG

Det visste du inte om Sundsvall

Jonas Jonassons roman blir musikal.
 FOTO: JESSICA GOW/TT/ARKIV

Hundraåringen blir musikal

TEATER Jonas Jonassons bästsäljare "Hundraåringen som klev ut genom fönstret och försvann" blir musikal på Wermland Opera i Karlstad, skriver Värmlands Folkblad.

Musikalen skrivs av regissören Markus Virta, tillsammans med musikalartisterna och textförfattarna Johan Hwatz och Pierre Oxenryd. Premiären planeras till hösten 2023.

Romanen är Jonas Jonassons debut från 2009. Den följer Allan Karlsson, som på sin hundraårsdag rymmer från äldreboendet och råkar ut för äventyr.

Boken har sålts i över 600 000 exemplar i Sverige och även blivit film 2013 med Robert Gustafsson i huvudrollen. Filmen Oscarsnominerades för bästa smink 2016. (TT)

Visste du att FN:s klimatpanel IPCC hade möte i Sundsvall 1990? Att hakkorsflaggan en gång vajade från ett hus byggt av en jude? Att Muhammad Ali boxats i Sporthallen eller att Floyd Patterson invigde sin första hamburgerrestaurang här 1975?

Också Daniel Waluszewski själv blev överraskad många gånger under arbetet med boken "På plats i Sundsvall". Där har han listat och kort berättat om 250 händelser som påverkat staden och omvärlden - alla knutna till speciella platser.

SUNDSVALL Boken, som Daniel Waluszewski beskriver som ett mellanting mellan guide och soffboardsbok, ges ut i dagarna med tanke på att staden fyller 400 år i år - vilket den ju gör även om firandet skjutits fram.

Boken är indelad i områden och varje del inleds av en karta, där markeringar kopplar samman platser med de händelser som sedan berättas om, kort

och gärna med humorknorrar.

Här radas brott, kultur, idrott, arkitektur och historiska händelser upp. Johan Asplunds och Olle Högboms försvinnanden och stölden av Christian Beijers "Guardian Angels" ur GA-kyrkan. Skyskrapan som inte blev byggd på Stora Torget och Sundsvallskravallerna på samma plats 1955.

Här är Jussi Björling som sjöng bak-

Det finns händelser som är så stora att man inte fattar hur de kan ha ägt rum här.

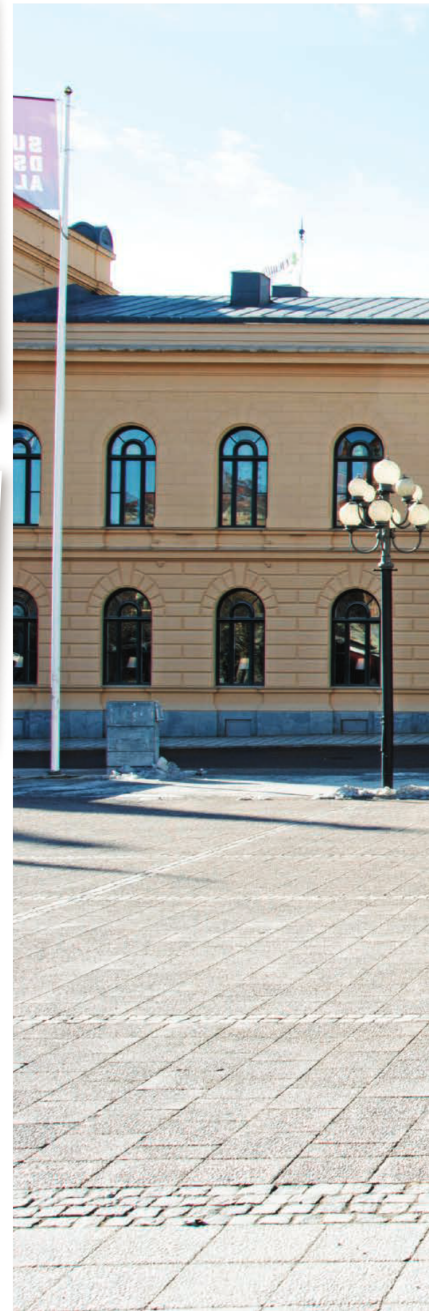
Daniel Waluszewski

om ett fönster för att det var för kallt att stå ute, och WHO:s tredje världshälsokonferens 1991 som avslutades med ett långbord på Storgatan - under den kallaste sommaren i mannaminne och med iskallt Sundsvallsvatten på meny. Man ser för sin inre syn de huttrande delegaterna från tropikerna.

Här har Estonia tuffat fram som bil- och passagerarfärja under annat namn. Här har tv-historia skrivits med program som Café Sundsvall, och ungdoms-OS har hållits.

Här möter vi Yohio, Kjell Lönnå och tonsättaren Britta Byström, idrottarna Anna Holmlund och Charlotte Kalla samt "ormmannen" Göran Hermansson. Här finns judiske Herman Hirschfelds hus på Storgatan, där tyske konsulin ironiskt nog hade lokaler på 30-talet och flaggade med hakkorset.

Ur historien möter vi bland många andra färgare Bern, som gjorde misstaget att beställa tiotusen bomulls-

Daniel Waluszewski vid stadshuset, bland annat scen för valet av Sundsvalls mest impopulära borgmästare (Olof Genberg), för en fotbollsspelare som blir popartist (Kevin Walker) och en världstenor som sjunger bakom glas för att det är för kallt ute (Jussi Björling).

FOTO: SUSANNE HOLMLUND

balat i stället för tusen – vilket visade sig vara ett lyckokast eftersom bollspriset kort därpå sköt i höjden på grund av svår torka. Vinhandlaren Botvid Johansson för sin del var under en period på 1800-talet ensam om att ha utskänkningstillstånd i Sundsvall – samtidigt som han själv satt i stadsfullmäktige som delade ut tillstånden.

– När jag väl började gräva blev jag helt fast, säger Daniel Waluszewski.

Han bor i Stockholm, men både han och hans fru är uppväxta här och föräldragenerationen bor kvar. Daniel Waluszewski har tidigare gett ut två romaner som utspelar sig i Sundsvall.

– Jag känner ju att det är min hemstad, säger han och avslöjar att om pusselbitarna faller på plats lutar det åt tillbakaflytt så småningom.

Just den här bokidén kom när hans fru varit i Sundsvall på konferens för ett och ett halvt år sedan och deltagit i en stadsvandring. Hemstadens rika historik blev åter levande med trä-

patroner, stenstad, branden och så vidare. Men Daniel Waluszewski förstod att det fanns mycket mer att ta reda på.

– Jag började samla händelser här och där. Men jag har lätt för att bli besatt, så det växte mer och mer, säger han.

Han har delvis koncentrerat sig på händelser som också låtit rapportera

om sig utanför Sundsvall. Men också en hel del kända personer har letat sig in. Vad beträffar historiska händelser är böcker en bra källa, och från 1990-talet och framåt finns mycket att hämta på internet. Svårare är 1950-, 60- och 70-talen; där har han använt mediearkiv – och intervjupersoner. Både sådana som varit huvudpersoner i händelser och de som velat tipsa.

För någon månad sedan var han till exempel med i P4 Västernorrland och efterlyste Gulins klädbutik, som han inte visste var den legat. Han fick stor respons och mycket information om både den frågan och andra.

– Lokalhistorien är ganska outforskad, framför allt i min generation. Jag har gjort korta och kärnfulla texter och försökt välja händelser som också talar till den yngre generationen, säger han.

”Min förhoppning är att du liksom jag ska upptäcka något nytt om den stad som kallas Sveriges vackraste”,

”
När jag väl började gräva blev jag helt fast.”

skriver han i förordet.

Självar har han överraskats många gånger under insamlandet.

– Till exempel av att någon sprängde ett hål i Glasspinnen på Norra berget.

Diamantfebern som kom av sig på Alnön bet sig också fast. Att berggrunden där är sådan att den skulle kunna hysa diamant, och sedan fyndet av en saltkornsstor diamant – men sedan beskedet att den troligen kom från en borrhäls och inte ur berget.

– Det finns också händelser som är så stora att man inte fattar hur de kan ha ägt rum här. Att FN:s klimatpanel hade möte i Tonhallen 1990, till exempel, det känns ju helt överkligt med tanke på hur stor den är i dag, säger Daniel Waluszewski.

– Att Muhammad Ali varit här och boxats känns helt överkligt. Och det tips som jag fått av flest människor är att Floyd Patterson öppnade en hamburgerrestaurang här 1975, säger han.

Susanne Holmlund